

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

5 V. descendens ad inferos Sanctos Patres inde liberauerit

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

feu carentia cuiuscunque boni propter culpam in-
sistam, est poena, licet forte non sentiat, neque
dolorem asserat. Igitur nullo modo hæc possunt vo-
cari penalitates Christi. Et hic modus loquendi vi-
detur prior, & securior. Quamvis dissensio sit de
modo loquendi, quæ de re inter Catholicos constat.
Possunt ergo dici carentiæ quedam aliquarum per-
fectionum, quæ poenam mortis consequutæ sunt,
& assumptæ ad veritatem mortis, & resurrectionis
magis confirmandam: in se tamen non habentes
veram rationem poenæ: ut corpus Christi in sepul-
cro poni, detineri, ex morte consequutum est: ta-
men supposita morte illud non est poena, sed com-
moditas potius corporis. Quod autem separatlo a-
nimæ, & corporis facta per mortem aliquo tempo-
re durauerit, necessitate quadam naturali consequu-
tum est. Quod vero illud tempus breuius, diutur-
niusue fuerit, diuina voluntate definitum est, non
in poenam animæ, vel corporis Christi, sed iuxta ra-
tionem diuinæ sapientiæ, prout ad bonum hominū
& Ecclesiæ magis expediebat. Loca verò Scripturæ
quæ Caietanus adducit, non recte ab eo exponun-
tur. Illud enim Petri, *Solus doloribus inferni*, non po-
test de ijs Penalitatibus (ut Caietanus loquitur) ex-
poni propriè, cum certum sit, eas nullum animæ
Christi dolorem attulisse. At cum Scriptura *dolores*
vocat cum proprietate intelligenda est, cum facile
possit. Quis autem sit proprius huius loci sensus, in-
fra videbimus: Verba autem Psalm. 15. *Non delin-*
gues animam meam in inferno, licet concedamus in-
dicare aliquod Dei beneficium, vel potius acciden-
tale premium debitum illi animæ, non solum ra-
tione vnionis, sed etiam ratione meritum, non
tamen inde fit, carentiam illius boni fuisse propriè
poenam, sed medium quoddam accommodatum ad
exequendum ea, quæ Deus circa homines disposue-
rat, ut art. 1. etiam tactum est.

Psalm. 15.

Dubium

Secundo est obseruandum, quod D. Thomas ait,
simul animam Christi eductam fuisse de inferno, &
corpus de sepulcro. Nulla enim ratione videtur
hoc posse consistere, quia corpus non exiuit de se-
pulcro nisi viuum, atque adeo anima informatum:
non potuit autem informati ab anima, & virtute ei-
us educi de sepulcro, nisi prius, vel per vnum in-
stans anima in ipso sepulcro fuerit vnita corpori.
Nam illa vnio necessaria in aliquo loco faciendâ
fuit, ergo vel in sepulcro, vel extra: si extra sepulcrū
ergo non potuit ab ipsa anima, & virtute eius educi
de sepulcro. Quia prius saltem natura debuisset e-
duci: repugnat autem animam prius natura moue-
re corpus, quam illa vnietur, debuit ergo vnio fieri
in sepulcro, ergo necessarium fuit animam prius e-
duci de inferno, & ad sepulcrum adduci, quâ cor-
pus inde exire, ergo non potuerat simul educi cor-
pus de sepulcro, & anima de inferno. Respondetur
argumentum meæ sententiæ conuincere aliqua mo-
dū, vel duratione eductam prius animā de infer-
no, quam corpus de sepulcro. Hoc vero iuxta di-
uersas sententiās de motu spiritualium rerum diuer-
simodè explicari potest. Suppono enim hic non esse
confingenda miracula sine necessitate: sed potius
præsuppositis mysterijs, ac supernaturalibus operi-
bus, quæ docet fides in cæteris rebus, id seruati esse
quod est magis connaturale, quo ad fieri possit. At-
que ita sine disputatione, & controuersia sumo, ani-
mam Christi non fuisse simul in duobus locis di-
stantibus, item in vno instanti nostri tēporis fuisse
iterum corpori vnitam. Hæc enim magis connatu-
ralia sunt, neque fuit vlla necessitas illa immutandi.
De motu autem anime separatæ, sicut & angeli, qui-
dam sentiunt, non posse transire de extremo ad ex-
tremum nisi per medium: quod si ita est, necessa-
rium fuit aliquam vel breuissimam morā temporis
confumi ab exitu animæ Christi de inferno vsq; ad
instans, in quo fuit in sepulcro corpori vnita, & cō-

Responsio.
Anima
Christi de
Inferno, &
corpus de se-
pulcro simul
educta quo-
modo.

A sequenter toto illo tempore prius exiuit ipsa de in-
ferno quam corpus de sepulcro. Quod si quis velit
hanc sententiam (quæ valde probabilis est) defen-
dere, potest exponere Diuum Thomam cum dicit
simul, non loqui adeo mathematicè, sed morali mo-
do, id est, non prius exiuit anima, quam veniret ad
assumendum corpus. Alij vero sentiunt posse ani-
mam, sicut Angelorum, transire ab extremo ad ex-
tremum sine medio, quod de corporibus glorio-
sis Durandus, & alij affirmant. Quod probabilius e-
rit de anima beata saltem supernaturali virtute de-
bita ratione beatitudinis, & præsertim animæ Chri-
sti ratione vnionis. Et iuxta hanc sententiam tantū
per vnum instans oportuit animā Christi prius ex-
ire de inferno, quam corpus de sepulcro. Nam il-
ludmet instans, quod fuit primum non esse animā
Christi in inferno, fuit primum esse eius in sepulcro
& in eodem fuit corpori vnita, atque immediatè
post eduxit corpus de sepulcro. Et hoc modo salua-
tur dictum D. Thomæ in sensu magis rigorofo: quia
in eodem instati, in quo anima mora est ab inferno,
cepit etiam corpus de sepulcro moueri, vnumquod-
que tamen modo sibi accommodato. Nam si verū
est (ut infra videbimus) corpus illud eductum fuisse
per medium, penetrādō saxum sepulcro impositū,
negari etiam non potest, quin aliquod tempus con-
sumperit, priusquam de sepulcro prodiret. Quo
toto tempore verum est dicere, prius animam fuisse
extra infernum, quam corpus extra sepulcrum, &
nihilominus possunt dici simul educta, quia toto il-
lo tempore iam corpus educebatur, modo sibi ac-
commodato, ut dixi.

Durand.

C Solutiones argumentorum D. Tho. sunt faciles.
Verba autem illa Christi, quæ in sol. ad 3. tractat, Ho-
die mecum eris in paradyso, & sunt in superioribus ex-
posita, & in sequentibus non nihil addemus.

Luc. 23.

ARTICVLVS V.

*Virum Christus descendens ad inferos, sanctos Pa-
tres inde liberauerit.*

D quintū sic proceditur, Videtur quod Chri-
stus descendens ad inferos, sanctos patres inde
liberauit. Dicit enim Aug. in epistola ad Euo-
dium illis iustis, qui in sinu erant Abra-
hæ cum Christus in inferna descenderet, nondū
quid contulisset, inueni: a quibus eum secundum beatificam
presentiam suæ diuinitatis, nunquam video recessisse. Mul-
tum autem eis contulisset, si eos ab inferis liberaasset. Non er-
go videtur, quod Christus sanctos Patres ab inferis liberauit.
2. Præterea. Nullus in inferno detinetur, nisi propter pec-
catum. Sed sancti Patres, dum adhuc viuerent, per suæ Chri-
sti iustificationem fuerant a peccato. Ergo non indigebant liberari
ab inferno, Christo ad inferos descendente.

290.
3. d. 22 q. 2.
2. 2. q. 1. Et o.
p. 3. c. 24.
Esse p. 90. de
clin. ad med.
illius rom. 2.

3. Præterea Remota causa remouetur effectus. Sed causa
descendendi ad inferos est peccatum, quod fuit remotum per
passionem Christi, ut supra dictum est. Non ergo per descen-
sum Christi ad inferos sancti Patres sunt de inferno educti.

Sed contra est, quod Aug. dicit in sermone de resurre-
ctione, quod Christus quando ad inferos descendit, portam in-
ferni & vectes confregit, & omnes iustos, qui originali peccā-
to astricti tenebantur absoluit.

q. 80. a. 8. In
fer. 2. de re-
sur. q. 1. Et
137 in or. post
med. to 10.

Respondet dicendum, quod (sicut supra dictū est) Christus
descendens ad inferos, operatus est in virtute suæ passionis. Per
passionem autem Christi liberatum est genus humanum, non
solum a peccato, sed etiam a reatu poenæ, ut supra dictū est. Du-
pliciter autem homines reatu poenæ erant astricti. Vno modo pro
peccato actuali, & quilibet in sua persona commiserat. Alio modo
pro

Ar. præc. ad
2. arg.

q. 49. ar. 3. &
qu. 50. art. 61.

pro

pro peccato totius humane nature, quod à primoparente in omnes originaliter deuenit: ut dicitur Roman. 5. Cuius quidem peccati pena est mors corporalis, & exclusio à vitæ gloria, (ut patet ex his quæ dicuntur Genes. 2. & 3.) nam Deus hominem de paradiso post peccatum eiecit, cui ante peccatum mortem fuerat comminatus, si peccaret. Et ideo Christus descendens ad inferos, virtute suæ passionis ab hoc reatu Sanctos absoluit, quo erant à vitæ gloria exclusi, ut possent Deum per essentiam videre, in quo consistit perfecta hominis beatitudo, ut in secunda parte dictum est. Per hoc autem Sancti Patres detinebantur in inferno, quod eis ad vitæ gloriam, propter peccatum primiparentis, aditus non patebat. Et sic Christus descendens ad inferos sanctos Patres ab inferis liberavit. Et hoc est quod dicitur Zachar. 9. Tu vero in sanguine Testamenti tui eduxisti vinctos de lacu, in quo non erat aqua. Et Colos. 2. dicitur, quod expolians principatus & potestates, scilicet infernales, auferendo Abraham, Isaac & Iacob, & ceteros iustos, traduxit eos id est, longe ab hoc regno tenebrarum ad calum duxit, ut glossa ibidem dicit.

P. 2. q. 3. a. 8.

glo. int. & ord. simul.

Loco citato in argum.

Est Epist. 99. ante me. 2.

Ad primum ergo dicendum, quod Augustinus ibi loquitur contra quosdam qui asserunt antiquos iustos ante aduentum Christi in inferno doloribus penarum fuisse subiectos. Unde patrum ante verba inducta premitit dicens. Addunt quidam hoc beneficium antiquis etiam Sanctis fuisse concessum, ut Dominus, cum in infernum venisset, à doloribus soluerentur, sed quoniam modo intelligatur Abraham, in cuius sinum etiam pauper ille susceptus est, in illis fuisse doloribus, ego quidem non video. Et ideo cum postea subdit, se nondum inuenisse quid descensus Christi ad inferos, antiquis iustis contulerit, intelligendum est, quantum ad absolutionem à doloribus penarum: contulit tamen eis quantum ad adeptionem gloriæ: & per consequens soluit eorum dolorem, quem patiebantur ex dilatione gloriæ. Ex cuius tamen se magnum gaudium habebant: secundum illud Ioan. 8. Abraham pater vester exultauit, ut videret diem meum. Et ideo subdit: A quibus eum secundum beatificationem presentiam suæ diuinitatis, nunquam video recessisse: in quantum scilicet, ante aduentum Christi erant beati in se, licet nondum essent perfecte beati in re.

Ad secundum dicendum, quod Sancti Patres dum adhuc viuerent, liberati fuerunt per fidem Christi ab omni peccato tam originali, quam actuali: & à reatu penæ actualium peccatorum: non tamen à reatu penæ originalis peccati, per quem excluderetur à gloria, nondum soluto pretio redemptionis humane. Sicut etiam nunc fideles Christi liberantur per baptismum à reatu actualium peccatorum: & à reatu originalis quantum ad exclusionem à gloria: remanent tamen adhuc obligati reatu originalis peccati, quantum ad necessitatem corporaliter moriendi, quia renouantur secundum spiritum, sed non secundum carnem: secundum illud Rom. 8. Corpus quidem mortuum est propter peccatum: spiritus vero viuunt propter iustificationem.

Ad tertium dicendum, quod statim Christo mortem patiente, anima eius ad infernum descendit, & suæ passionis fructum exhibuit Sanctis in inferno detentis: quamuis ex loco non exierint, Christo apud inferos commorante, quia ipsa Christi presentia pertinebat ad cumulum gloriæ.

COMMENTARIUS.

D. Thom.

Sententia D. Tho. in hoc articulo, & litera eius est clara ex ijs quæ in proxima disputatione tractata sunt. Solū in solutione ad 3. potest desiderari expositio illorum verborum D. Thom. Statim Christo mortem patiente, anima eius ad infernum descendit, & suæ passionis fructum exhibuit Sanctis in inferno detentis. Loquitur enim de fructu passionis, non quocumque, sed de fructu æternæ beatitudinis. Hic enim maxime desiderabatur ab illis Patribus, & fere hic solus

illis deerat. Et de hoc fuerat sermo in responsione, & ratione corporis articuli. Inquiri verò potest quomodo intelligendum sit illud, statim, an scilicet in eodem instanti mortis Christi Sancti Patres fuerint ab ipso illuminati. Sed de hoc postea disputabimus.

ARTICVLVS IV.

Utrum Christus aliquos damnatos ab inferno liberavit.

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod Christus aliquos damnatos ab inferno liberavit. Dicitur enim Isa. 24. Congregabitur congregatio vniuersæ fascis in lacum, & claudentur ibi in carcere, & post multos dies visitabuntur.

Loquitur autem ibi de damnatis, qui militiam celi adorauerant. Ergo videtur, quod etiam damnati, Christo descendente ad inferos, sint visitati, quod ad eorum liberationem videtur pertinere.

2. Præterea. Super illud Zachar. 9. Tu autem in sanguine Testamenti tui eduxisti vinctos de lacu, in quo non erat aqua. Dixit glossa. Tu eos liberaasti, qui tenebantur vincti carceribus, ubi nulla misericordia eos refrigerabat, quam diues ille petebat. Sed soli damnati includuntur carceribus absque misericordia: ergo Christus liberavit aliquos de inferno damnatorum.

2. Præterea. Potentia Christi non fuit minor in inferno, quam in hoc mundo: utrobique enim operatus est per potentiam suæ diuinitatis, sed in hoc mundo, de quolibet statu aliquos liberavit: ergo etiam in inferno liberavit aliquos de statu damnatorum.

Sed contra est quod dicitur Osee. 12. Ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne: glossa. Electos educendo, reprobos ibidem relinquendo. Sed soli reprobi sunt in inferno damnatorum. Ergo per descensum Christi ad inferos, sunt aliqui de inferno damnatorum liberati.

Respondetur dicendum, quod (sicut supra dictum est) Christus descendens ad inferos, operatus est in virtute suæ passionis: Et ideo eius descensus ad inferos, illis solis liberationis contulit fructum, qui fuerunt passioni Christi coniuncti per fidem charitate formatam, per quam peccata tolluntur. Illi autem qui erant in inferno damnatorum, aut penitus fidem passionis Christi non habuerant sicut infideles: aut si fidem habuerant, nullam conformitatem habebant ad charitatem Christi patientis, unde nec à peccatis suis erant mundati. Et propter hoc descensus Christi ad inferos non contulit eis liberationem à reatu penæ infernalis.

Ad primum ergo dicendum quod Christo descendente ad inferos, omnes qui erant in quacunque parte inferni, sunt aliquos visitati: sed quidam ad suam consolationem, & liberationem, quidam autem ad suam confutationem, & confusionem, sicut damnati. Unde ibidem subditur. Et erubescet Luna & confundetur sol, & c. Potest etiam referri ad visitationem, qua visitabuntur in die iudicii: non ut liberentur, sed ut amplius condemnentur: secundum illud Sophon. 1. visitabo super viros defixos in sceleribus suis.

Ad secundum dicendum, quod cum dicitur in glossa. Unde nulla misericordia eos refrigerabat, intelligendum est quantum ad refrigerium perfectæ liberationis: quia Sancti Patres ab illis inferni carceribus ante Christi aduentum non poterant liberari.

Ad tertium dicendum, quod non fuit propter Christi impotentiam, quod non sunt aliqui liberati de quolibet statu infernali, sicut de quolibet statu mundanorum: sed propter

291. 3. d. 2. q. 2. a. 2. q. 2. & op. 3. c. 2. 4. 2.

glo. inter lib.

Art. præced. glo. inter lib.

Posita in art. 2. um. 2.